

APXH

Πρώτη έκδοση: Ιούλιος 2021

ISBN 978-960-615-394-5

© 2021, Έλενη Λαδιά

© 2021, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΡΜΟΣ

ΑΘΗΝΑ: Μαυροκορδάτου 11, Τ.Κ. 106 78
τηλ.: 210 3304196 - 210 3830604, fax: 210 3819439

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: Πρασσάκης 5, Τ.Κ. 546 22
τηλ.: 2310-220992, fax: 2310-220910

e-mail: info@armosbooks.gr
παραγγελίες: orders@armosbooks.gr

www.armosbooks.gr

ΕΛΕΝΗ ΛΑΔΙΑ

Ἄρχή

Δύο νουβέλες με διαφορετική θεματολογία
καί κοινό τίτλο

 ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΡΜΟΣ

*Στήν μνήμη τῶν γονέων μου
Γεωργίου καί Εὐδοξίας Λαδιᾶ*

APXH

Ἡ ἡλικιωμένη συγγραφεύς, ξαπλωμένη καί ἀκίνητη σάν ταριχευμένη στό κρεββάτι της, συλλογιζόταν πώς τήν ἐγκαταλείπουν οἱ δυνάμεις της. Δέν θεωροῦσε αἴτιον τήν φθορά ἀλλά τό τέλος τοῦ ἔτους, τό ὁποῖον ἡ ἴδια εἶχε ὀρίσει γιά τόν θάνατό της. Βεβαίως εἶχε ζωή δύο μηνῶν, ἔτσι ἔλεγε χαίρεκάκως ἡ διαίσθησή της, ὁ κύκλος ὅμως δέν ἐκλεινε ἀκόμη. Ἀλλά καί δύο ὀλόκληρους μῆνες χωρίς νά γράφει, αὐτή πού τρόμαζε μπροστά στό Κενόν, ἦταν ἐξωφρενικό. Χωρίς γραφή, κίνητρον, σκοπό καί νόημα. Μόνον ἀνούσια μερόνυχτα. Σχεδόν δεκαπέντε ὥρες καθημερινῶς ξαπλωμένη, ἄυπνη συνήθως, καί βαθιά θλιμμένη, προσπαθοῦσε νά γεμίσει τόν χρόνο μέ ξαναδιαβασμένα βιβλία, τηλεοπτικές σειρές καί προγονικές φωτογραφίες. Τά τέσσερα μαξιλάρια ἔγιναν ὑποστάσεις, τά κλωτσοῦσε, τά πετοῦσε, τά ἀγκάλιαζε βάζοντας τό κεφάλι της κάτω ἀπό αὐτά, λές κι ἤθελε νά ἐξαφανισθεῖ διαπαντός.

Μία νύχτα ζοφερή, βγαλμένη ἀπό τό ἀνάκτορον τοῦ Ἄδου, μέ ἕναν παλιόκαιρο πού δέν μποροῦσε νά στεριώσει ἀνάμεσα σέ βροχή καί ἀποπνικτική ζέστη, σκεφτόταν ἐντόνως τήν δράση τοῦ σύμπαντος.

Αίσθανόταν μηδαμινή, έντελῶς ἀσήμαντη, ἀλλά ὥστόσο εὐτυχῆς πού μποροῦσε νά μαθαίνει γιά τά συμπαντικά δρώμενα. Τώρα ἦταν βέβαιη, μέ τήν δεύτερη γνωστοποίηση τῶν ἀστρονόμων πῶς ὅταν μία μαύρη τρύπα καταβροχθίζει ἕνα ἄστρον, προτοῦ ἐκεῖνο χαθεῖ ὀλοσχερῶς, ἀφήνει μία χρυσῆ οὐρά. Naί, εἶχε δεῖ τήν λάμψη ἀπό τήν πρώτη φορά πού συνέβη καί σκέφτηκε μέ βεβαιότητα. Ἔτσι φεύγει καί ἡ ψυχὴ μέ τόν θάνατον τοῦ ἀνθρώπου. Μετά ἔμαθε γιά τήν σύγκρουση τριῶν γαλαξιών, δισεκατομμύρια ἔτη φωτός ἀπό τό δικό μας γαλαξιακό σύστημα. Οἱ γαλαξίες ὀρμοῦσαν ὁ ἕνας στόν ἄλλον σάν ἐκδικητικοί ἀνθρωποι, μέ φοβερό ὄπλο τίς τεράστιες μαῦρες τρύπες τους. Ὅμως μία ἄλλη περίπτωση ἦταν πιό ἐνδιαφέρουσα: οἱ ἀστρονόμοι εἶδαν μέ τελειοποιημένο καί εἰδικό τηλεσκόπιον τόν μυστηριώδη κοσμικό ἰστό (σάν ἰστό ἀράχνης) πού συνδέει τοὺς γαλαξίες στό σύμπαν. Αὐτό τῆς ἔφερε στήν μνήμη ἕνα ἀπόσπασμα ἀπό τήν θαυμάσια ὀρφική κοσμογονία πού ἀγαποῦσε. Τότε πού ὁ Ζεὺς, ἀποκαλώντας μέ σεβασμό τήν Νύχτα Μητέρα, τῆς ἔθεσε τό δύσκολο κοσμογονικό ἐρώτημα: πῶς θά ἔχω ὅλα τά ὄντα σέ ἕν καί τό καθένα χωριστά;

Νά περιβάλεις τά πάντα μέ τόν ἀφατον αἰθέρα –τόν ὀρμήνεψε– καί νά τοποθετήσεις στό μέσον τόν οὐρανό, τήν ἀπέραντη γῆ καί τήν θάλασσα, καθῶς καί ὄλους τοὺς ἀστερισμούς πού στεφανώνουν τόν οὐρανό. Κι ὕστερα νά τεντώσεις δυνατό δεσμό γύ-

ρω από τά πάντα, ἀφοῦ κρεμάσεις μιά χρυσῆ ἀλυσίδα γύρω ἀπό τόν Αἰθέρα.

Αὐτός λοιπόν ὁ ὀρφικός δεσμός μοιάζει μέ τόν κοσμικό ἰστό. Ἐνωσε εὐτυχῆς μέ τήν συσχέτιση. Χαιρόταν ὅταν καταλάβαινε πώς ὅ,τι συνέβαινε στό σύμπαν, συνέβαινε καί στήν ἀνθρώπινη γῆ.

Θυμήθηκε τήν ρήση τοῦ Ἑρμῆ τοῦ Τρισμέγιστου ἀπό τόν σμαράγδινο πίνακα, πού τήν εἶχε γοητεύσει στήν νεότητά της.

«Ὅ,τι εἶναι κάτω ἀναλογεῖ πρός ὅ,τι εἶναι ἐπάνω καί ὅ,τι εἶναι ἐπάνω ἀναλογεῖ πρός ὅ,τι εἶναι κάτω, γιά νά ἀποτελέσουν τό θαῦμα τοῦ μοναδικοῦ πράγματος».

Τήν ἐπόμενη νύχτα ἄκουσε ρυθμικά χτυπήματα, σάν βροχή πού στόχευε στά τζάμια. Ὅμως δέν ἦταν βροχή. Τήν ἀναγνώριζε, γιατί τήν γνώριζε χρόνια, πάνω ἀπό μισό αἰώνα. Πλησίαζε διστακτική κρατώντας ἕνα χάρτινο δέμα.

Ἐρχεται ἡ ἔμπνευση, ἀναστέναξε ἡ συγγραφεύς ἐξαντλημένη. Πόσο μόνη καί ὀρφανεμένη ἐνωθε χωρίς αὐτήν!

Ἀνασηκώθηκε ἀπό τό κρεβάτι γιά νά τήν εὐχαριστήσῃ. «Εἶμαι λαβωμένη», τῆς εἶπε, «ἔταξα στόν ἑαυτό μου πώς σέ δύο μῆνες θά πεθάνω. Μοῦ ἔφερρες θέμα; Σέ εὐχαριστῶ, ἀλλά ἐγώ δέν μπορῶ νά γράψω, χάνομαι».

Ἡ ἔμπνευση δυσαρεστήθηκε, τό πρόσωπον χαλκοκίτρινισε, δέν περίμενε τέτοια ἀντίδραση ἀπό

έναν συγγραφέα πού όλα τά χρόνια τήν εύχαριστοῦσε εύγενῶς κι ἔπαιρνε μέ χαρά τό θέμα.

«Καλά, θά φύγω, ἀλλά προτοῦ φύγω, θά ἀφήσω αὐτό τό δεματάκι γιά σένα. Κι ἂν δέν προλάβεις, τουλάχιστον πέθανε μέσα στήν ἔμπνευσή σου. Νά ὁ ἔνδοξος θάνατος γιά ἕναν συγγραφέα!»

Κι ἔφυγε, σχεδόν ἀναλήφθηκε σέ ἄγνωστο οὐρανό. Ἡ συγγραφεύς ἀνοιξε τό δέμα καί βρῆκε ἕνα χαρτόδετο βιβλίον μέ τόν τίτλο ΑΡΧΗ.

Ἄνοιξε τό βιβλίον, τό ξεφύλλισε, ἀλλά ὅλες οἱ σελίδες του ἦταν λευκές σάν περιστέρια. Ἦταν ἕνα ἄγραφο βιβλίον μέ μονολεκτικό τίτλο.

«Τί παιχνίδια παίζει ἡ ἔμπνευση μέ τό μυαλό μου; Καί γιατί αὐτή ἡ περιφρόνηση καί τό ξεγέλασμα;»

Τί τῆς ἔκανε, πότε τήν πρόσβαλε; Αὐτή πάντα τήν περίμενε χαρούμενη, κι ὅταν ἡ ἔμπνευση ἔφθανε ἀπροσδοκῆτως, γέμιζε ιδέες καί χειμάρρους ωραίων λέξεων. Λέξεις στιλπνές σάν βότσαλα σέ θαλασσινό νερό, λέξεις κρυμμένες σάν φυλακτά στίς σπηλιές, λέξεις πού ὁμορφαίνουν περιγραφές καί καταστάσεις, λέξεις μέ ἐγκυρότητα σφραγιδόλιθου, λέξεις ἀπό χρυσό, ἀσήμι, σίδηρον καί ἡμιπολύτιμη μπλέ πέτρα, ἕνα γνήσιο Lapis lazuli δηλαδή, λέξεις αἰνιγματικές, ὅπως χρησμοί. Τί νά ἔκανε τώρα; Ξαναδιάβασε τόν τίτλο...

ΑΡΧΗ

Οί γνώσεις έπεσαν όρμητικές για να συλλάβουν τό νόημα τής λέξης. Ποιά άρχή, αυτή πού όρισαν οί προσωκρατικοί φιλόσοφοι, τήν λέξη πού πρωτοχρησιμοποίησε ό Άναξίμανδρος, τήν μητέρα τοῦ Χάους κατά τήν όρφική, ήσιόδεια καί βιβλική θεογονία; Έν άρχῆ ἦν τό Χάος;

Καί ποιά ή γεωμετρική της άπεικόνιση; Ό κύκλος, όπου μπορείς να λάβεις ένα οποιοδήποτε σημείον τής περιφέρειάς του αυθαιρέτως ως άρχή, κι άρα υπάρχουν άπειρες άρχές στην περιφέρεια ενός κύκλου, όπως καί σε μία ευθεία γραμμή. Άρα ή Άρχή τίθεται αυθαιρέτως.

Έπομένως δέν ἦταν τόσο σκληρή, αξιωματική έννοια. Μπορώ να βάλω ως άρχή τόν λαόν των Κιμερίων, λόγου χάρη. "Η μία οποιαδήποτε κοινότατη ιστορία ή ένα μαγικό παραμύθι, τό γράμμα άλφα ή τό άλφα τοῦ Κενταύρου. Ό νοῦς της έλευθερώθηκε: Ναι, αυθαιρέτως μπορώ να χρησιμοποιήσω οτιδήποτε ως Άρχή. Καί ό Θεός άναρχος είναι.

Μετά σκέφτηκε τίς άδειες σελίδες τοῦ βιβλίου πού έπρεπε να γεμίσει με τά δικά της λεγόμενα. Κι αυτό δέν γινόταν αυθαιρέτως. Από παιδί έτρεμε μπροστά στην λευκή κόλλα, πού έπρεπε να ζωντανέψει με συλλαβές, με φωνές, με γέλια, θρήνο καί δράση, οποιαδήποτε δράση. Η λευκή σελίδα έπρεπε να μιλήσει.

* * *

Ἀπό τόν παμπάλαιο λαό τῶν Κιμμερίων, λοιπόν, ὅπου ὁ Ὅμηρος τούς περιγράφει τυλιγμένους μέ ὀμίγλη καί σκότος, χωρίς ἥλιο στά κατακίτρινα, χλωμά, σχεδόν νεκρικά πρόσωπά τους, ἀπέμεινε μόνον ἓνα ζεῦγος, ἄνδρας καί γυναίκα, ἄτεκνοι, νά φρουροῦν τόν χῶρο μπροστά ἀπό τό λιβάδι τῶν νεκύων, ὅπου οἱ πρόγονοί τους ζοῦσαν κοντά στήν πύλη τοῦ Ἅδου. Ἡ γειτνίαση μέ τούς νεκρούς εἶχε γραφτεῖ στά κύτταρά τους. Τό πρόβλημά τους ὅμως ἦταν ἡ ἀτεκνία, καί ἡ σκέψη πώς μετά τόν θάνατό τους θά σταματοῦσε καί ἡ σκοτεινή κιμμέρια παράδοση. Βεβαίως ὑπῆρχε καί μία μικρή, παράπλευρη ἀλλά παρακινδυνευμένη ἐκδοχή πώς οἱ Κιμμέριοι ἦταν καί οἱ ἴδιοι νεκροί στά πρῶτα στάδια τοῦ θανάτου. Ἴσως ἔτσι θά ἐξακολουθοῦσαν, πράγμα παράδοξο, νά ζοῦν αἰωνίως νεκροί.

Τό κιμμέριον ζεῦγος στεκόταν ἀκούραστο μπροστά στήν πύλη γιά τόν νεκρικό χῶρο, καί κρατοῦσε σφραγισμένη τήν μεγάλη θύρα. Σπανίως ἐπέτρεπαν σέ κάποιον νά πλησιάσει. Μποροῦσε νά μπεῖ κανεῖς μόνον ἂν ἦταν μελλοθάνατος μέχρι ἑνός ἔτους, δηλαδή ἂν εἶχε ἓναν χρόνο ζωῆς ἀκόμη.

Ἐγώ ὑπῆρξα ἀπό τούς τυχερούς ἐπισκέπτες, διότι, ὅπως προανέφερα, εἶχα μπροστά μου ζωή δύο μηνῶν. Ὅμως ἔπρεπε νά τούς συναντήσω νύχτα, γιατί «νύξ ὀλόη», ὀλέθρια νύχτα τούς σκέπαζε, κατὰ τόν ποιητή.

Φθάνοντας στήν μεγάλη θύρα εἶδα τόν σκοτεινό

καί φαιό Κιμμέριο νά βγαίνει από τήν οἰκία. Πίσω του σάν σκιά ἔτρεξε καί ἡ γυναίκα του. Στάθηκαν μπροστά μου καί ρώτησαν μέ φωνή βγαλμένη ἀπό τούς αἰῶνες γιά τά στοιχεῖα μου: ποιά ἦμουν, τί γύρευα καί ἔφτασα ὡς ἐκεῖ.

Φυσικά δέν τούς εἶπα ὅτι εἶχα αὐθαιρέτως ὀρίσει μία ἀρχή γι' αὐτό τό ἀφήγημα. Ἀπλῶς ἀνέφερα τό ὄνομα, τήν ιδιότητά μου, συμπληρώνοντας πῶς εἶχα ζωή ἀκόμη δύο μῆνες.

«Τί ἀρρώστια ἔχεις;», ρώτησε ἡ γυναίκα του μέ πιό ἤπιον τρόπο.

Τούς ἐξήγησα πῶς δέν θά πέθαινα ἀπό ἀρρώστια, ἦμουν καλά, ἀλλά ἔβαλα ἡ ἴδια στοιχείμα μέ τόν ἑαυτό μου γιά κάποιο βιβλίο πού εἶχα γράψει, εὐχόμενη πῶς, ἂν θά τό τελείωνα, θά ἤθελα νά πεθάνω σέ δύο μῆνες, ἀκριβῶς στό τέλος τοῦ ἔτους. Καί μετά τό τάμα μου, προσπάθησα νά πείσω τήν διαίσθησή μου πῶς θά γίνονταν ὅλα, ὅπως τά εἶχα προβλέψει.

«Καί γιατί δέν περίμενες; Γιατί τόση βιασύνη; Δύο μῆνες μένουν ἀκόμη. Γιατί κουβαλήθηκες ἐδῶ καί ποιός εἶναι ὁ σκοπός σου;»

Ὁ σκοτεινός Κιμμέριος μέ κοίταξε μέ περιέργεια ἀλλά καί περιφρόνηση. Εἶδα καθαρά τήν δυσαρέσκεια τοῦ προσώπου του, γιατί βρισκόμουν κι ἐγώ τώρα στήν σκοτεινή νύχτα, τά μάτια μου προσαρμόσθηκαν πλέον στήν νέα κατάσταση.

«Εἶναι πολὺς καιρός ἀκόμη μέχρι νά φύγω...

εἶμαι μόνη, κατάμονη, καὶ δέν γράφω, κι ὅταν δέν γράφω, πέφτω στήν γήινη βαρύτητα, δέν μπορῶ νά σηκωθῶ ἀπό τό κρεβάτι, γίνομαι δυστυχής...»

«Ἐχεις τόση ἐμπιστοσύνη στήν διαίσθησή σου;», ἔκοψε τήν φράση μου ἡ γυναίκα του, ἴδια μέ χοντρή, μαύρη ἀρκούδα

«Ποιός ὁ σκοπός σου;», ρωτοῦσε ἐπιμόνως ὁ Κιμμέριος.

«Τί εἶναι διαίσθηση παρά μεταμορφωμένη ἐπιθυμία; Καί ποιό τάμα; δέν κάνουμε Τάμα στό ἑαυτό μας».

«Ποιός εἶναι λοιπόν ὁ σκοπός σου;», ἐπανάλαβε ὁ Κιμμέριος.

«Δέν εὔχεται κανείς τόν θάνατο ἐπειδὴ δέν γράφει», συνέχισε ἡ γυναίκα του. «Τί συγγραφεύς εἶσαι ἐσύ, πού δέν ἀντέχεις τά διαλείμματα καί τήν ἀνάπαυση; Καλύτερα νά ἦσουν ἀντιγραφεύς χειρογράφων στήν βυζαντινὴ ἐποχὴ, νά πιανόταν τό χέρι σου ἀπό τήν κούραση καί νά σημειώνες μέ κόκκινα γράμματα στό τέλος τῆς ἐργασίας Δόξα τῷ Θεῷ».

Ἄρχισαν νά μέ κουράζουν, οἱ ἐρωτήσεις τους δέν περίμεναν ἀπαντήσεις, γίνονταν αὐτόνομες, τόσο πλέον πού, προτοῦ φθάσουμε στά ὄρια τῆς ἀσυνενοησίας, ἀποφάσισα νά πῶ μέ δυνατὴ φωνή, λές κι ἤθελα νά τούς ἐπιβληθῶ.

«Ἦρθα γιατί μοῦ ἔφερε ἡ ἔμπνευσή μου ἓνα δῶρον, νά γράψω δηλαδή ἓνα ἀφήγημα».

Τόν τίτλο τόν κρατοῦσα ζηλοτύπως.

«Θέλω νά εἰσέλθω στόν λειμώνα, νά συναντήσω νέκυες καί νά γράψω κάτι ἀπό τήν ἱστορία τῆς ζωῆς τους».

«Κι ἂν δέν προλάβεις νά τό γράψεις;», εἶπε μέ κακεντρέχεια ὁ Κιμμέριος, «ἂν συμπληρωθοῦν οἱ δύο μῆνες καί τό ἀφήσεις ἡμιτελές;...»

«Δέν μέ ἐνδιαφέρει, ἡ ἔμπνευσή μου εἶπε πώς ὁ ἐνδοξος θάνατος γιά τόν συγγραφέα εἶναι νά πεθάνει ἐμπνευσμένος, κυριευμένος ἀπό τήν ἔμπνευσή του».

Ὁ Κιμμέριος μέ κοιτοῦσε μέ περίσκεψη. «Χμμ δέν εἶναι αὐτός τόσο σοβαρός λόγος γιά νά περπατήσεις στόν λειμώνα...»

«Θά ἤθελα νά δῶ νεκρούς καί τούς ἀγαπημένους μου συγγραφεῖς, τόν Ντοστογιέφσκι, τόν Κάφκα, κυρίως ὅμως τόν Νίτσε».

«Δέν μπορεῖς. Ὑπάρχει περιορισμός στήν γνώση, ἀφοῦ ἀκόμη εἶσαι ζωντανή. Μπορεῖς νά δεῖς μόνον αὐτούς πού γνώρισες. Ὅταν πεθάνεις, θά τά δεῖς ὅλα, ὅλα θά σοῦ ἀποκαλυφθοῦν».

«Ἡ γνώση τώρα εἶναι περιορισμένη», ἐπάνελαβε ἀποφθεγματικῶς καί ἡ γυναίκα του.

Τούς κοιτοῦσα μέ ὕφος ἱκετευτικό σάν πεινασμένο σκυλί, σάν πιστός τίς ἅγιες εἰκόνες.

Φαίνεται πώς κάπως ἔκαμψα τήν σκληρότητα τοῦ Κιμμέριου, γιατί μέ ρώτησε συμπονετικά. «Μήπως τρομάξεις, ἅμα μπεῖς στόν λειμώνα καί δεῖς

νά διαβαίνουν άέρινες αλλά άναγνωρίσιμες οί ψυχές τών νεκρών σου;»

Τόν καθησύχασα εξηγώντας του πώς για πάμπολλα χρόνια τώρα συναναστρέφομαι στά όνειρά μου τούς νεκρούς. Καί δέν τούς βλέπω άπλώς, αλλά ζοῦμε μαζί, έργαζόμαστε, μοῦ λένε πράγματα πού πρέπει νά κάνω καί νά προσέχω. Τούς βλέπω πάντα σέ κίνηση νά περπατοῦν ή νά χορεύουν στά έγχρωμα όνειρά μου. Δέν θά ξεχάσω εκείνο τόν μεγάλο ήμικυκλικό χορό, πού πρώτη έσερνε ή νεκρή μητέρα μου κι άκολουθοῦσαν οί γνωστοί μου νέκυες, λές κι ήθελαν νά τήν καλωσορίσουν στόν λειμώνα.

Φαίνεται πώς έπεισα τό ζευγος τών Κιμμερίων, κινήθηκαν προς τήν πύλη, κι οί δύο μαζί –γιατί μόνον έτσι γινόταν–, κι άνοιξαν τήν θύρα τραβώντας τά φύλλα της ό ένας δεξιά κι ή άλλη άριστερά.

«Πέρασε», μοῦ είπαν μέ τήν ίδια φωνή καί τό ίδιο ύφος.

Τότε αισθάνθηκα νά δειλιάζω καί τούς ρώτησα πώς θά μποροῦσα νά έπιστρέψω, όταν θά είχα τελειώσει τήν άποστολή μου. Ό Κιμμέριος μοῦ έδειξε ένα κουδούνι στό πίσω μέρος τής θύρας, πού έπρεπε νά χτυπήσω μέ όση δύναμη είχα, κι έτσι νά μέ άκούσουν καί νά έξέλθω. Κι άν δέν άκουγαν, θά σήμαινε ή πώς είχαν πέσει στόν ύπνο ή πώς πῆγαν περίπατο. Θά έπρεπε λοιπόν νά τό χτυπῶ κατά διαστήματα, μέχρι νά μοῦ άνοίξουν.

Ὅταν ἡ βαρειά θύρα ἔκλεισε μέ δυνατό θόρυβο πίσω μου, ἀνατρίχιασα: ὄχι δέν φοβόμουν τούς νεκρούς, αὐτοί ἦταν φίλοι μου, ἀλλά μέ τρόμαξε κάπως τό τεράστιο ἄδειο λιβάδι. Ἀνοιγόταν μπροστά στά μάτια μου ἕνα κενό γκριζόχρωμο, πού ὅσο περπατοῦσα ξάνοιγε περισσότερο διαιωνίζοντας τήν Κενότητα. Εἶχε ὅμως μία ἀλλόκοτη ὁμορφιά αὐτή ἡ Κενότητα, ἔμοιαζε μέ ζωγραφικό πίνακα ἀναρτημένο σέ ἀόρατο τοῖχο. Ἡ νύχτα φαίνεται πώς ἔφευγε ἢ γινόταν διάφανη, τόσο πού λάβαινε ἕνα θολό ἡμερήσιο φῶς. Ὅλα μέσα στό λιβάδι ἔγιναν ἀσημόχρωμα, ζωντάνευαν, κάτι σάλευε ἀπό ὄλες τίς μεριές κι ἄρχισαν νά σχηματίζονται οἱ ψυχές τῶν νεκρῶν, καμωμένες ἀπό μία πυκνή λευκότητα. Εἶχαν σῶμα αἰθέριο, ἀλλά τά χαρακτηριστικά τῶν προσώπων, αἰθέρινα κι αὐτά, διακρίνονταν σαφῶς. Μέ περικύκλωσαν, εἶχαν εἰδικό τρόπο, δέν μοῦ μιλοῦσαν ἀλλά κατά κάποιον τρόπο ἐπικοινωνοῦσαμε. Τότε ἀνακάλυψα πώς μπῆκε σέ ἐφαρμογή μία ἐγκεφαλική συνομιλία. Μέ λίγα λόγια μοῦ ἔλεξαν πώς ἤθελαν νά πάρουν θέση στό μελλοντικό μου ἀφήγημα, γιά νά αἰσθανθοῦν ξανά χρήσιμοι. Ὅσοι ἀπό αὐτούς τό ζητοῦσαν περισσότερο, τόνιζαν τό αἰθέριο σῶμα τους πιό ἔντονα. Τούς ἀναγνώρισα ὄλους, ἀλλά τρεῖς ἔδειχναν περίτρανα τήν ἐπιθυμία τους. Ὁ ἕνας μάλιστα μοῦ εἶπε: «Ἐχω μιά κοσμική θλίψη, γιατί δέν τελείωσα τήν ραψωδία μου στόν κόσμον τῶν ζωντανῶν».

Αυτή ἦταν ἡ φράση πού μέ συγκλόνησε καί τόν διάλεξα.

* * *

Ὁ Ἀνδρέας καθόταν στόν κήπο τῆς οἰκίας του, ὄχι ἀπλῶς λυπημένος, ἀλλά σάν σφαγμένος καί κομμένος στήν μέση. Δέν εἶχε πιεῖ οὔτε μιά σταγόνα ἀπό τόν καφέ, πού τοῦ πρόσφερε ἡ γυναίκα του. Τά εἶχε ὅλα βαρεθεῖ μετά τήν αἰφνίδια πολεμική εἰσβολή τοῦ πάντα ἄξεστου καί βαρβαρικοῦ λαοῦ. Λαός πού εἶλκε τήν καταγωγή του ἀπό τούς Οὔννους τοῦ Ἀττίλα. Τό ἀναγνώριζε κι ὁ ἴδιος χρισμοποιώντας αὐτό τό ὄνομα γιά τήν ὀνομασία τῆς ἐπιχειρήσῃς του. Ἀττίλας! ἀλλά τό θεωροῦσε τίτλον τιμῆς. Ἡ ἱστορία ἐπαναλαμβάνεται, σκέφτηκε ὁ Ἀνδρέας, καί στό παρελθόν οἱ Οὔννοι ζήλησαν καί θέλησαν νά κατακτήσουν ἀφανίζοντας μία πολιτισμένη Ρώμη.

Οἱ σύγχρονοι Οὔννοι βρῆκαν ἀφύλακτη τήν πατρίδα –πού πρωτίστως τήν πρόδωσαν οἱ πάντοτε ἔνοχοι σύμμαχοι– καί τήν ἔκοψαν στά δύο. Ὁρμησαν, σκότωσαν, βίασαν καί ἔκλεψαν. Αὐτό τοῦ φαινόταν πιό τρομερό, γιατί ἡ πατρίδα αἰμορραγοῦσε συνεχῶς, ἀπέμεινε ἀνάπηρη σάν ἄνθρωπος μέ ἓνα χέρι ἢ πόδι, ἦταν δύο κομμάτια πού τό ἓνα γύρευε μέ πόθο τό ἄλλο, ὅπως τό δίφυλο ἀριστοφάνειον ἀνδρόγυνον μετά τήν διαίρεσή του.

Ὅλα τοῦ φαίνονταν σκιές πλανημένες στούς

δρόμους και στά βουνά, τά πάντα χωρίς σημασία, ακόμη κι ο ήλιος αναδιπλώθηκε στο ἄρμα του, αὐτός ὁ φωτεινός και ζωοδότης ἥλιος τῆς χώρας. Και ἡ πρωτεύουσα ἀπέμεινε μισή, ἀπαγορευμένη, διαχωρισμένη ἀπό μία ὄρατή, πράσινη, φιδίσια γραμμή. Και τό νησί διέθετε πλέον διπλή προσωπικότητα, σάν σχιζοφρενικό.

Μέ τήν πατρίδα διχάστηκε κι αὐτός, δέν ἦταν πλέον ὁ δυνατός μαχητής τοῦ πολέμου. Ἡ μισή του καρδιά ἔφυγε μέ τούς νεκρούς συμπολεμιστές του κι ἡ ἄλλη χτυποῦσε ἀκόμη μετρώντας τόν βαθύ-ριζο πόνο του. Ἡ ἐνοχή του τόν ἔκανε ἄτολμο, δειλό στην ζωή, σάν σακατεμένο. Ἐνοχος γιατί ἔζησε. Ἐνοχος γιατί ἦταν ζωντανός. Πόσο θά ἤθελε νά εἶχε πεθάνει μαχόμενος και νά γραφτεῖ τό ὄνομά του στην τοπική ἱστορία.

«Εἶμαι ἕνας ραψωδός τῆς μνήμης», συνήθιζε νά λέει μέ στεναγμό στά πολύ ἀγαπημένα του πρόσωπα.

* * *

Εἶμαι ὁ ραψωδός τῶν ἡττημένων και τῶν νεκρῶν. Σάν σέ θαμπό ὄνειρο θυμᾶμαι τόν συμπολεμιστή μου Μιχάλη, πού σκοτώθηκε μαχόμενος. Κι ἄλλοι, κι ἄλλοι... ὁ Σάββας μέ τόν λαϊμό κομμένο, σπουδαῖος φίλος και παλικάρι... Ὁ Χρῆστος λένε πώς βρίσκεται στους ἀγνοούμενους, ἀλλά δέν εἶχαμε καμμία εἶδηση ἀπό τότε.